UNIVERSITETET I OSLO

Norges forskningsråd
Pb. 564
1327 LYSAKER

Dato: 29.10.2024
Deres ref.:
Vår ref.: 2024/17853 VIBEKAL

Forskningsrådet - Ny porteføljeplan for innovasjon - UiOs innspill

UiO vil få takke for muligheten til å gi innspill til Forskningsrådets nye porteføljeplan for innovasjon. UiO har forberedt sitt innspill ved å involvere enhetene gjennom diskusjon i Forskningskomiteen og Innovasjonsrådet samt mulighet for skriftlige innspill.

UiOs viktigste innspill er:

- Generelt bør forskningskvalitet og fremragende grunnforsknings rolle som premissleverandør for innovasjon synliggjøres både gjennom planens prioriteringer og tiltak i større grad enn i dag
- Virkemidlene må ivareta *langsiktighet*, *forskningshøyd*e og være *forskningsbaserte*
- Innovasjonsbegrepet i UH omfatter mer enn kommersialisering – også «å utvikle løsninger og ta kunnskap i bruk»
- Balanse mellom *kunnskap i bruk* og *videre forskning*
- Legge større vekt på UH-sektorens rolle og samspillet mellom UH-sektoren og nøringsliv/offentlig sektor
- Kokrete innspill:
    - Om «Offentlig sektor benytter seg mer av innovative offentlige anskaffelser med FoU – unntak» (prioritering 3, tiltak c): Dette er ikke Forskningsrådets rolle
    - Om «*Utnytte offentlige data til næringsutvikling og økt bærekraft i offentlig sektor»:* Fortsette arbeidet på tvers av sektorer med å finne gode økonomiske modeller
    - Om. «*Evt. prioritere deltakelse i strategiske internasjonale nettverk og partnerskap viktige for næringsliv og samfunnssikkerhet* (Prioritering 4, tiltak a)»: Mulig om POS kommer tilbake
- Tydeliggjøre hvordan de ulike porteføljestyrene samarbeider

UiOs innspill mer utfyllende

1. **Generelt bør forskningskvalitet og fremragende grunnforsknings rolle som premissleverandør for innovasjon synliggjøres både gjennom planens prioriteringer og tiltak i større grad enn i dag**

   Det er i utkastet et sterkt søkelys på å styrke og prioritere forskningen som foregår i næringslivet og i offentlig sektor. Vi deler ambisjonen om å styrke næringslivets forpliktelser og satsing på forskning, men er bekymret for at dette går på bekostning av grunnforskningen, som er helt sentral i «innovasjonskjeden». Vi etterspør økt forpliktelse til å styrke innovasjonspotensialet til grunnforskningen, f.eks. gjennom virkemidler tilsvarende *ERC Proof of Concept* og *Pathfinder*. Disse

Rektor

Postadresse:
Postboks 1072 Blindern
0316 OSLO

Besøksadresse:
Lucy Smiths hus,
Problemveien 7

Tlf: +47 22 85 50 50
Faks:
E-post:
postmottak@admin.uio.no
http://www.uio.no/
Org.nr.: 971 035 854

virkemidlene vil bygge bro mellom prosjekter og systemet og understøtte premisset om at gode ideer skal understøttes.

Forskningsrådet omtaler forskning som «blue sky», nysgjerrighetsdrevet forskning, men vi ønsker å spille inn at det er viktig å ha søkelys på det som kalles *grunnleggende rettet forskning*- også som *premiss for innovasjon* samt sammenhengen mellom grunnforskning og forskning som ligger høyere opp på TRL-skalaen. Dette vil skape en sammenheng og som bør inn i innovasjonskonseptet på en klar måte. Vi viser også til Sundli Tveits kronikk om Draghi-rapporten – som påpeker betydningen av sammenheng mellom grunnleggende rettet forskning og teknologiutvikling.

2) Virkemidlene må ivareta *langsiktighet, forskningshøyd*e og være *forskningsbaserte*

UiO mener at planen bør strammes opp slik at innovasjon i Forskningsrådet er forskningsbasert og at kvalitet og forskningshøyde etterspørres. Dette for å skille virkemidlene fra Innovasjon Norge. Vi mener virkemidlene til innovasjon i Forskningsrådet og Innovasjon Norge har blitt for like på enkelte felt, og at det er viktig å være tydelig på grenseoppgangen. Dette gjelder bl.a. *Prioritering 2- tiltak a) Investere i prosjekter som har en plass på veien til lavutslippssamfunnet* og *b) Investere i prosjekter som har internasjonal konkurransekraft og eksportpotensial*. Derimot støttes virkemidler som forsker og utvikler frem nye næringer med potensiale for både eksport og økt konkurransekraft, der det er store behov for kunnskapsutvikling gjennom forskning. Forskningsrådet bør satse på de områdene der man virkelig ikke vet hvordan man skal løse utfordringer, mens lavteknologisk, inkrementell innovasjon kan støttes av andre enn Forskningsrådet (se også pkt. 1).

Virkemidlene må ha balanse mellom «for og i» – vektlegge forskning <u>for</u> næringsliv og offentlig sektor (vært mye søkelys på «i» i det siste) – samt ha krav til forskningssamarbeid. Vedr. *Prioritering 3- tiltak a)* Investere i prosjekter initiert av offentlig sektor: Vi kan vise til høy kvalitet i prosjektsøknader både til IPO og FORKOMMUNE, og mener at det har sammenheng med kravet til forskningssamarbeid i prosjekter *for* offentlig sektor. Vedr. *Prioritering 3- tiltak b) Prioritere prosjekter med potensial for størst effektiviseringsgevinst:* Dette virker som *utvikling* heller en forskning, og bør ikke være prioritert fra Forskningsrådets side.

3) Innovasjonsbegrepet i UH omfatter mer enn kommersialisering – også *«å utvikle løsninger og ta kunnskap i bruk»*

UiO støtter virkemidler for *kommersialisering fra offentlige forskningsinstitusjoner* (slik det nå står i planen), men for at universitetene og grunnforskning skal inngå i denne verdikjeden på riktigere premisser - mener UiO at planen bør legge til grunn en utvidet forståelse av innovasjonsbegrepet. Universitetene og grunnforskningen bidrar også til å løse viktige samfunnsutfordringer og styrke samfunnets omstillingsevne, ikke bare næringslivet (slik planen nå gir inntrykk av nå og slik helsenæringen utvikles med satsingsområde for eksport). UiO har nylig vedtatt ny handlingsplan for innovasjon - der defineres innovasjon *som løsninger som virker og tar kunnskap i bruk.* Vi håper at Forskningsrådet kan romme denne forståelsen av innovasjon i porteføljeplanen for innovasjon, og med det være relevant også for UH-sektoren.

Det bør videre understrekes at kommersialisering bare er en av flere mekanismer som kan stimulere til forskning på store og viktige samfunnsutfordringer og gi verdiskapning i samfunnet, og at det finnes andre indikatorer på innovasjonspotensial enn de som skapes i det åpne markedet. Her kan flere

eksempler på vellykket samfunnsinnovasjon løftes frem, som selv uten kommersielt potensial og «patenterbarhet» har ført til stor verdiskapning i samfunnet.

4) Legge større vekt på UH-sektorens rolle og samspillet mellom UH-sektoren og nøringsliv/offentlig sektor

UH-sektorens rolle kan i endelig plan vektlegges enda mer i de konkrete prioriteringene og tiltakene. Det er viktig med gjensidig overføring av kunnskaps- og kompetanseoverføring fra forskningsmiljøene til næringsliv og offentlig sektor for å lykkes med innovasjon og ta kunnskap mer i bruk. UiO ønsker å nevne ph.d-utdanning som et særlig godt tiltak i så måte og i tillegg til samarbeidsprosjekter hvor høy kvalitet vektlegges.

5) Konkrete innspill

- **Balanse mellom *kunnskap i bruk* og *videre forskning***
  Til tiltak*: «d) Etterspørre bruk av KI og digitale teknologier i forsknings- og innovasjonsprosessene og kunnskap om konsekvenser av disse»* - mener UiO at *videre forskning på feltet* også må understøttes. Dette for å sette miljøer i sant til å dra nytte av KI og digitale teknologier i neste omgang.
- **Om «Offentlig sektor benytter seg mer av innovative offentlige anskaffelser med FoU – unntak»** (prioritering 3, tiltak c): **Dette er ikke Forskningsrådets rolle**
  UiO mener at prioritering 3, tiltak c er viktig, men mener at dette ikke er Forskningsrådets rolle verken å fasilitere for eller påse.
- **Om «*Utnytte offentlige data til næringsutvikling og økt bærekraft i offentlig sektor»:* Fortsette arbeidet på tvers av sektorer med å finne gode økonomiske modeller**
  Kjent problematikk og ønske, her må Norge klare å finne gode økonomiske modeller, slik at vi ikke gir bort data av store verdier uten at vi håndterer og tenker økt konkurransekraft.
- **Om «*Evt. prioritere deltakelse i strategiske internasjonale nettverk og partnerskap viktige for næringsliv og samfunnssikkerhet (Prioritering 4, tiltak a)*»: Mulig om POS kommer tilbake**

6) Tydeliggjøre hvordan de ulike porteføljestyrene samarbeider

Mange porteføljeplaner inkludert aktuelt porteføljeområde overlapper betydelig, og UiO vil anbefale at det i endelig porteføljeplan bedre fremgår hvordan de ulike porteføljestyrene, der det er tette koblinger, samarbeider.

Med hilsen

Svein Stølen
rektor

Arne Benjaminsen
universitetsdirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:Vibeke Alm,
vibeke.alm@admin.uio.no